

SOSIALURIN

Blaðstjórn:

Vilhlem Johannesen,
Fyrirbils ábyrgðarstjóri,
dft. 5 5873, Klaksvík

Prentstaður:

Prentsmíðjan á Heygsbreyt
dft. 1 1820
Tórshavn

Tað er ikki loyvt at avfotografera lýsingar og myndir úr SOSIAL-
INUM til nýtslu í øðrum bløðum uttan loyvi frá ábyrgðarblaðstj.

Íbúðarspurningurin

MEÐAN tað hjá mongum er ein veruleiki at eiga tak yvir
høvdið, so er hetta, at fáa egið hús, frumvegis bert ein dreym-
ur hjá nógvum, ein dreymur sum gerst meira og meira veru-
leikafjarur fyri hvønn dag, fyri hvørja viku og fyri hvørt ár
sum gongur.

ASANNAST má, at meðan vit á flestu økjum hava gjørt
framstíg tey seinastu árin, og í summum forom er talan um
risastór framstíg, so er á hesum øki talan um afturgongd.
Her á landi hevur tað verið sjálvsagt og náttúrligt, næstan í
hvorum einasta fori, at ung hjún finga egin hús, men hetta
tykist nú vera ógjørligt og so kostnaðarmikið, at tað ikki er
hvors mans fori.

ORSØKIRNAR til hesa afturgongd, eru ivaleyst fleiri, men
ein hin størsta man verða jørd- og byggispekulatióin. Sam-
stundis sum tað gerast fleiri og fleiri sum ikki eiga egið hús,
so eru inntøkur fólksins fleirfaldaðar og lánimøguleikarnir
munandi ókúr, ja nærum tvífaldaðir eftir tíggu árum, men
alt hetta tykist vera til fánýtis. Alt bendir á, at jørd- og
byggispekulantarnir fara avstað við tí økta eginpeninginum og
teimum øktu lániupphæddinum.

FYRI nokrum árum síðani var vanligt, at 1. prioritetur lánti
40 túsund krónur og 2. prioritetur 20 túsund krónur. Seinni
kom Húsálansgrunnurin og veitti 3. prioritetslán av somu
stødd sum 2. prioritetur og var tá móguligt at lána 80 túsund
krónur. Nú er vanligt, at 1. prioriteturlæni 50 túsund krónur
og hinir báðir líka so nógv, so hetta gevur 100.000 kr. Men
tann sum skal byggja, hann fær ikki meira og røkkur ikki
longur enn tað sama, og tað er eins torført, fyri ikki at siga
nógv torførari, at fáa ser tak yvir høvdið nú, enn nakrantíð.

HETTA kemst sjálvsagt av, at tá maðurin sum skal byggja,
ið eina ferð hevði 60 túsund lantar krónur at ráða yvir,
seinni fekk 80 túsund lantar krónur at ráða yvir, og upp aft-
ur seinni kundi disponerað yvir 100.000 lantum krónum, so
hava spekulantarir ikki verið seinir at vaksið ser um vinning
in, so hvørt hin fekk fleiri krónur at ráða yvir. Hetta, at mað-
urin, sum skal byggja, nú raður yvir munandi størri pen-
ingaupphædd enn áður, fær spekulantarar at seta grund-
stykkjaprisin upp, tilboðini uppá húsabygging og byggiftilfarið
fara sama veg og úrslitið er, at tann sum skal byggja, ikki
røkkur longur enn tað sama, men bert stendur eftir við ein-
um nógv størri láni við høgari rentu og stuttari avdráttartíð.

ALT bendir sostatt á, at tann økti eginpeningurin og tær
øktu lániupphæddirnar, eru farnir beinleiðis niður í kjallaran
og at her er talan um ein kjallara sum ongantíð fyllist. Tað
kann ikki verða rætt, at økja enn meira um lániupphæddir-
nar, fyrr enn holið sum hesin peningur fer igjøgnum er tpyt.

FYRI at byrja frá grundini av, so er fyrst at fáa tamarhald á
grundprisinum, og kann hetta gerast, við at tað almenna fær
fyrsta keypsrætt til alla jørd, soleiðis at kommunurnar kunnu
ogna ser alt nýtiligt byggilendi og soleiðis at spekulatióin
verður støgð.

TINÆST má innflutningurin av byggiftilfari koma á almenn-
ar hendur, soleiðis at hetta ikki verður selt við størri vinn-
ingi, enn neyðugt er til tess at halda handlinum gangandi.
OLL bygging má koma undir efriligt. Tilboð uppá seihúsa-
bygging eiga at fáa góðkenning frá einum tilsyni samansett
av sakknum, sum skulu meta um, annaðhvørt tilboðini eru
í samljóð við dagsins prisir, ella talan er um bygging við
okursvinningi.

OG til seinast, men ikki mnst, er neyðugt, at bankavirkid
kemur á almennar hendur, at t. d. rentan av húsálánum verður
sett niður og at avdráttartíðin verður munandi longd. Nú
verður mangan sagt, at einki av tí sum tað almenna rekur
fast at bera seg. Men taka vit Húsálansgrunnin, sum er ein
almennur stovnur, so hevur hesin landsins lægstu útlánsrentu
í dag, hetta bendir á, at henda leiðin er bein.

MEN slíkur broytingarpolitikkur er treytaður av, at vit eiga
ein sterkan og væl umboðan javnaðarflokk.

Dagbókin

Á fundi í nevndini fyri laru-
grunnin Føroya Keypmannafel-
ags tann 17.11. í ár varð sam-
tykt at býta út kr. 17.000 í
studningi til ungfolk, sum eru
í útbúgving innan handilsvinn-
una.

Síðan grunnurin varð stovn-
aður í 1962 eru latnar kr.
140.000,- tilsamans í studningi.

Stovnsfæið hjá grunninum
er kr. 200.000.

Várgleði. Fundur verður í
dag kl. 16 í KFUK, har gjørt
verður klárt til basarin.

Í morgin, hósdagin, kunnu
hjúnini Gullborg og Kristian
Joensen, assistentur við Tørs-
havnar Sjómsheim, halda silv-
urbrúðleyp. Tey eru burtur-
stødd.

Arnanes fór sunnudagin til
Stornoway at keypa sild fyri
Harenga í Gøtu.

Tingfundur verður í dag kl.
17, og kemur til 1. viðgerð
uppskot landsstýrisins um at
veita prisviðbót til manningina
á flakatirolarum.

Væntandi verða eisini nokur
nevndarálit lögð fram.

Í V4-spæli útvarpsins sein-
asta leygarkvöld vóru hesi tøl
tikin: 10, 15, 25, 33, 42, 44, 51,
58, 59, 66, 73, 76, 77, 79, 83
og 87. Vinningurin hesa ferð
varð 44.830 kr., og vinnarar-
nir vóru 12 í tali. Teir vóru:
4 úr Havn, 3 úr Klaksvík, 2
av Tvøroyri, 1 av Ströndum,
Oyri og úr Nólsoy. Eykavinn-
ingar uppá 499 kr. hvør vóru 10
í tali, og fóru teir til Sumbiar,
Vikarbyrgi, Hvalvikar, Syðru-
gøtu, Fuglafjarðar, Áir, Hvan-
nasunds, Æðuvíkar, Klaksvík-
ar og Strendur.

Eisini vóru 20 eykavinningar
upp á 200 kr. hvør. 9x200 fóru
til Havnar 200 til Gøtu, Skúvoy
ar, Vágs Haldórsvikar, Fugla-
fjarðar og Funnings, 3x200 til
Klaksvíkar og 2x200 til Leir-
víkar.

Komandi sunnudag skipar
Havnar Hornorkestur fyri stør-
um showi í Ítróttarhøllini í
Havn, har m. a. donsku sang-
ararnir Johan Kristian og Lis
Evers luttaka.

Tað er komandi leygarkvöld
at veitsla Suðursireymoyar
Javnaðarfelags verður á Hotel
Føroyum. Tekning til veitsluna
fer fram á telefon 1 1820.

Rætting

Í samband við lögtingssam-
tyktina á fundi seinasta friggja-
dag, um at leiga ferðamanna-
skipið DISKO tveir túrar fyri
jól og tveir túrar eftir nýggjár,
eftir uppskoti frá landsstýri-
num, og sum skrivað varð um
í blaðnum leygardagin, var
komin ein villa í. Vit skrivaðu,
at undirskotið av at leiga DIS-
KO, fór at verða um 20.000
kr. um dagin ella tilsamans
300.000 kr. Hetta er ikki beint.

Tað er leigukostnaðurin, um-
framt havna-, yvirtíðar- og
oljugjöld, sum verður 20.000
kr. um dagin, meðan undir-
skotið verður metit til um leið
300.000 kr. Vit biðja lesarar-
nar halda okkum til góða.

viðmerkingar

Støðutakan til felags- marknaðin

Tað verður sagt av tjóðveldis-
munnum og 14. september, at
javnaðarflokkurin, landsstýrið
og meirilutin á tingi, onga
stöðu hava í felagsmarknaðar-
málinum. Hetta er skeiðt fyri
ikki at siga beinleiðis villleið-
andi.

Um tað var so, at tað var
talan um ein beinleiðis spurn-
ing frá felagsmarknaðinum til
fóroyingar: Vilja tú koma
uppi ella vilja tú ikki koma
uppi, svarið ja ella nei og sam-
gonguflokkarnir, landsstýrið og
javnaðarflokkurin ikki góvu
greitt svar, so kundi talan verið
um støðuløysi; men soleiðis
er støðan ikki.

Landsstýrið hevur fingið
heimild frá lögtinginum til at
fóra samráðingar við felags-
marknaðin um luttøku ella
samarbeiði. Samráðingar eru
fordar um luttøku og okkum
stendur fritt at taka nýggjar
samráðingar upp um samar-
beiði. Meirilutin hevur ikki
hildið ráðligt at taka við lima-
skapi uppá tær treytir sum
fingnar eru og hevur tí ikki
tikið støðu fyri limaskapi, og
so er at spyrja, hvat so???

Hina støðuna, at verða uttan
fyri felagsmarknaðin skuldi
ikki verið neyðugt at tikið, ha-
na hava vit og henni eru vit í,
vit eru í teirri støðuni við tað
at vit eru uttan fyri. Skal nok-
ur onnur støða takast til felags-
marknaðin, enn tann sum vit
eru í, so má tað annað —
hvørt verða luttøka t. v. s.
limaskapur í felagsmarknað-
inum ella samarbeiði t. v. s. aso-
sietur limaskapur. So leingi
vit ikki hava tikið støðu fyri
øðrum hesum, so hava vit tað
tríðju støðuna, nevnliga hana
sum vit eru í.

Men nakað annað er, at vit
hava hildið tað verið beint at
kanna allar spurningar í hes-
um máli. Vit hava við samráð-
ingum kannað málið og fingið

treytirnar fyri limaskapi at vi-
ta. Tað er eisini rætt at sam-
ráðast viðari, og eisini kanna
hvørjar treytir okkum bjóðast
sum asosieraðir limir. Vit
halda fast við, at hetta er ein
sterk og positiv støða, í slík-
um álvarsmáli.

Set nú fyri, at okkara eftir-
komarar um eini 100—150 ár
fara at kanna, hvi Føroyar ikki
fóru upp í felagsmarknaðin.
Um vit fylgdu tjóðveldisstøð-
uni, høvdu teir ikki funnið
annað enn orð sum: »At vit
hava einki við henda felags-
skap at gera, at eingin hevur
sent boð eftir hesum felags-
skapi« o.s.fr. o.s.fr. Hetta vildu
teir funnið í onkrum gomlum
fjurtanda frá 1970 og -71. Men
í onkrum eldri fjurtanda, t. d.
honum frá 23. september 1961
vildu teir funnið hesi orð:
»VIT VILJA IKKI FARA
UPPI FELAGSMARKNAÐ-
IN SUM DANSKUR LANDS-
LUTUR, MEN HAVA EINKI
IMÓTI AT FARA UPPI SUM
EITT SJÁLVSSTØÐUGT
LAND«. Her eru menn ikki
imóti felagsmarknaðinum, men
imóti Danmark. Eftirkomarar
sum hetta fara at lesa, fara so
sjálvsagt at spyrja seg sjálvan,
hvát veruliga orsökini nú man
hava verið, mundu teir havt
hug at farið uppi saman við f-
landi ella onkrum øðrum lan-
di? Okkara eftirkomarar høv-
du ikki út frá tjóðveldisstøðuni
fingið nakað greitt svar uppá
spurningin, hvi Føroyar ikki
fóru uppi felagsmarknaðin.

Men nú er okkara støða
fylgd í felagsmarknaðarmáli-
num. Her er móguligt gjøgnum
skjøl at finna fram til, at vit
hava ikki ligið sjóvarfallið av
okkum, men at vit hava fort
samráðingar og kannað málið
út í æsir, at vit finga tær og
tær treytir, men orsakað av tí
og tí var valt at verða uttan
fyri.

REIÐARAVIRKI
HEILSOLA
Kolonial & útgerð

HERMETIEKK
TIMBURHANDIL
KLÆDNABØÐ
SLEIPSTØÐ
SHELL-ÁVGREIÐSLA

DEILDIR:

SKÅLA SKIPASMÍÐJA &
HANDILSVIRKI, SKÅLA
Skipasmíð . Turkivirki . Handil

HANDELSHUSET
PESCADERO A-S
Strandgade 27A . København K
TH ASTA 1830 . Telex 5290

Pf. J. F. KJØLBRO

Klaksvík . Føroyar
Telefon 5489 . Telex 20
Telegramadr.: Kjølbros Klaksvík

Keypið

frá teimum, sum lyna í

SOSIALINUM

